

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1915 kl. 12.15 e. m.

Memorial med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande lagutskottets utlåtande nr 15 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken, till lag om ändrad lydelse av 49 och 230 §§ utsökningslagen samt till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar, dels ock i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar Petersson i Lidingö villastad, Lindhagen, Söderbergh, Trana, greve Lagerbjelke, Alexanderson, Lars Olsson, greve Spens, Dahl, Tisell, Pettersson i Södertälje, Persson i Norrköping, Schotte, Holmdahl, Westman och Svensson i Eskilstuna.

I utlåtande nr 15 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken, till lag om ändrad lydelse av 49 och 230 §§ utsökningslagen samt till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar, dels ock i ämnet väckta motioner, hemställde lagutskottet A) att riksdagen måtte antaga nämnda lagförslag med den lydelse, utskottets berörda utlåtande innehölle, B) att de i anledning av förevarande proposition väckta motionerna, därest de icke kunde anses besvarade genom vad utskottet sålunda hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, samt C) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande, huruvida och i vilken omfattning åtgärder skulle kunna redan under nu gällande rättegångsordning vidtagas för beredande genom det allmännas försorg av rättshjälp åt parter, som på grund av svag ekonomisk ställning eller

oförmåga att tillvarataga sina intressen därav kunde vara i behov, samt för riksdagen framlägga det förslag, som av detta övervägande kunde föranledas.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava vid behandling av detta utlåtande båda kamrarna, med bifall i övrigt till utskottets hemställan, i nedannämnda delar stannat vid olika beslut.

Med anledning av vad sålunda förekommit har utskottet till behandling förehaft frågan om sammanjämkning av den skiljaktighet, som alltså föreligger mellan kamrarnas beslut.

Med avseende å 6 § 1 mom. i förslaget till lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken har första kammaren godkänt utskottets förslag, varemot andra kammaren beträffande 1, 2 och 4 styckena antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Alexanderson vid punkt A) 1:o) av utskottets hemställan avgivna reservationen, samt beträffande 3 stycket antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Persson i Norrköping och herr Svensson i Eskilstuna vid samma punkt av utskottets hemställan avgivna reservationen.

Den skiljaktighet, som sålunda föreligger mellan kamrarnas beslut i denna del, har synts utskottet böra på det sätt sammanjämkas, att kamrarna, med frånträdande av de fattade besluten, antaga följande lydelse av 6 § 1 mom.:

»1 mom. I brottmål, som fullföljts i hovrätt eller blivit dess prövning underställt, må ej ändring i hovrättens slutliga utslag sökas:

av målsägande, med mindre hans talan avsett ansvar för brott, varå straffarbete eller avsättning efter lag kan följa;

av tilltalad, med mindre han blivit sakfälld eller ställd under framtiden för brott, som i lag är belagt med straffarbete, fängelse, avsättning eller mistning av ämbete på viss tid.»

samt att till 6 § fogas ett tredje moment, så lydande:

»3 mom. Allmänt åtal må ej hos Konungen fullföljas av annan än justitiekanslern eller ock riksdagens justitieombudsman eller militieombudsman.»

Beträffande 13 § i förslaget till lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken har första kammaren bifallit utskottets förslag, varemot andra kammaren godkänt paragrafen med det tillägg, som föreslagits i herrar Perssons i Norrköping och Svenssons i Eskilstuna förutnämnda reservation.

För sammanjämkning har utskottet i denna del ansett sig böra hemställa, att kamrarna, med frånträdande av de fattade besluten, måtte antaga följande lydelse av 13 §:

»Menar enskild part i något fall, där enligt 5, 6 eller 9 §, 10 § andra stycket, 11 § andra stycket eller 12 § fullföljd av talan ej må äga rum, att det för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning är av synnerlig vikt, att hans talan varder av Konungen prövad, äge han hos Konungen söka tillstånd till talans fullföljande. Sådant tillstånd må ock sökas, där parten visar, att talans fullföljande för honom skulle hava synnerlig betydelse utöver det mål, varom fråga är.»

Vad angår 3 § i förslaget till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar har första kammaren antagit Kungl. Maj:ts förslag, varemot andra kammaren godkänt utskottets förslag.

Utskottet har i fråga om denna paragraf ansett sig böra hemställa, att första kammaren biträder andra kammarens beslut.

Vid behandling av 5 § i förslaget till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar har andra kammaren beslutat, att såsom 5 § införa ett stadgande av den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindhagen vid punkt A) 3:o av utskottets hemställen avgivna reservationen, samt att såsom 6 och 7 §§ antaga de i utskottets förslag med 5 och 6 §§ betecknade stadganden.

Första kammaren har i denna del godkänt utskottets förslag.

Den skiljaktighet, som sålunda föreligger mellan kamrarnas beslut, har synts utskottet böra på det sätt sammanjämka, att andra kammaren, med frånträdande av sitt förut fattade beslut, biträder första kammarens beslut, samt att kamrarna i anslutning till den av herr Söderbergh m. fl. vid punkt B) av utskottets hemställen avgivna reservationen ville besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande, huruvida genom tillsättande av ordförande i högsta domstolen och dess avdelningar, jämte andra möjliga omläggningar av arbetet i högsta domstolen, arbetsledningen därstädes må kunna förbättras och arbetsresultatet ökas; ävensom därefter för riksdagen framlägga de förslag, vartill övervägandet givit anledning.

Utskottet hemställer alltså,

A) att kamrarna, med frånträdande i ovan angivna fall av förut fattade beslut, må antaga följande

lydelse av nedannämnda paragrafer i de föreliggande lagförslagen:

L a g
om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken.

6 §.

1 mom. I brottmål, som fullföljts i hovrätt eller blivit dess prövning underställt, må ej ändring i hovrättens slutliga utslag sökas:

av målsägande, med mindre hans talan avsett ansvar för brott, vara straffarbete eller avsättning efter lag kan följa;

av tilltalad, med mindre han blivit sakfälld eller ställd under framtiden för brott, som i lag är belagt med straffarbete, fängelse, avsättning eller mistning av ämbete på viss tid.

2 mom. Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat äge målsägande eller tilltalad fullfölja talan mot hovrättens utslag, där målet rörer annat än ansvar och utslaget därutinnan gått honom emot, dock där i denna del fråga är enbart om penningar eller sådant, som kan skattas i penningar, allenast såframt det icke är uppenbart, att värdet av vad parten tappat ej uppgår till ettusenfemhundra kronor. Har tilltalad fällts till böter eller vite, som, ensamt eller i förening med vad han tappat i penningar eller penningars värde, uppgår till belopp, som nu sagts, vare honom ej heller förment att fullfölja talan mot utslaget.

3 mom. Allmänt åtal må ej hos Konungen fullföljas av annan än justitiekanslern eller ock riksdagens justitieombudsman eller militieombudsman.

13 §.

Menar enskild part i något fall, där enligt 5, 6 eller 9 §, 10 § andra stycket, 11 § andra stycket eller 12 § fullföljd av talan ej må äga rum, att det

för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning är av synnerlig vikt, att hans talan varder av Konungen prövad, äge han hos Konungen söka tillstånd till talans fullföljande. Sådant tillstånd må ock sökas, där parten visar, att talans fullföljande för honom skulle hava synnerlig betydelse utöver det mål, varom fråga är.

Lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar.

3 §.

I fall, då tillstånd av Konungen är i lag stadgat såsom villkor för måls dragande under Konungens prövning, ankomme det på en särskild avdelning av högsta domstolen, bestående av tre ledamöter, att pröva och avgöra ansökan om sådant tillstånd. Yppa sig olika meningar, varde tillstånd beviljat, såframt två av ledamöterna äro ense därom eller i fall, som i 20 § andra stycket av 30 kap. rättegångsbalken avses, någon ledamot finner skäl bifalla ansökningen.

5 §.

Med iakttagande av vad ovan är föreskrivet äga de i högsta domstolen tjänstgörande justitieråden sig emellan fördela tjänstgöringsskyldigheten.

6 §.

Angående måls handläggning i vissa fall av högsta domstolens avdelningar samfällt är särskilt stadgat.

B) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande, huruvida genom tillsättande av ordförande i högsta domstolen och dess avdelningar, jämte andra möjliga

omläggningar av arbetet i högsta domstolen, arbetsledningen därstädes må kunna förbättras och arbetsresultatet ökas; ävensom därefter för riksdagen framlägga de förslag, vartill övervägandet givit anledning.

Stockholm den 12 april 1915.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.
